

Skolevæsen i Stifterne have vi Tilsyn med, og jeg kan give det ærede 5te Medlem for Kjøbenhavn den Oplysning, at jeg befinder mig mellem 30 og 40 Dage om Aaret de 6 til 7 Timer hver af disse Dage i Skolerne, hvor jeg dels hører paa Undervisningen for at prøve Lærerne og dels selv eksaminerer i forskellige Fag for at prøve Disciplenes Standpunkter. Helt udenfor Skolevæsenet er jeg saaledes ikke. Jeg tør ogsaa nok sige, at det Arbejde, der kræves af Mand i min Stilling, er lige saa meget i Skolens som i Kirkens Tjeneste. Naar der derefter bliver Spørgsmaal om, hvor vidt vi ere Pædagoger — ja saa maa jeg lade andre dømme derom. Der staar kun et enkelt Navn under den af Kirkeraadet afgivne Betænkning, nemlig Sjællands Biskops Navn, men om ham vil jeg tillade mig at meddele, da jeg veed det med fuld Sikkerhed, at han i en lang Aarrække har været først Lærer ved en Kjøbenhavnsk Latinskole, dernæst Adjunkt ved Roskilde lærde Skole, inden han blev Præst. Jeg for mit Vedkommende har ogsaa været Lærer, har eksamineret ved Afgangseksamen, og i en Snæs Aar derefter været Lærer for Studenter, altsaa har jeg haft rig Lejlighed til at se, til hvilke Resultater den lærde Skole fører sit Arbejde. Det turde dog maasse være, at der ad denne Vej erhverves en Smule praktisk Indsigt i Pædagogik.

Jeg maa maasse, da jeg bruger Udtrykket Pædagogik, gøre en lejlighedsvis Bemærkning, og det er den, at jeg ikke deler vor Tids overmaade høje Beundring for den teoretiske Pædagogik. Jeg tror, at man ser fuldstændig fejl paa, hvilke uhyre Resultater det skulde kunne medføre for Lærerstand, om den fik mere Undervisning i den teoretiske Pædagogik. Jeg kender det som en sikker Sag, at man meget godt kan vide Bæst med, hvorledes en Ting skal gøres, uden at man derfor er i Stand til at gøre den. Til at være en dygtig Lærer kræves der adskillige Betingelser, som Undervisningen i Pædagogik ikke kan meddele. Der kræves naturligvis Kundskaber, men det er, naar det kommer til Stykket, ikke nødvendigvis det vigtigste. Der kan være Lærere med forholdsvis smaa Kundskaber, som udrette meget mere end Lærere, der have store Kundskaber. Det, der kræves, er, at Læreren er en Personlighed, for hvem Disciplene saa Respekt, og ikke

blot det, men en Personlighed, til hvem de nære Kærlighed, at Læreren er en Mand, som har aandelige Gaver til at tale saaledes til de unge, at han taler dem til Hjerte og vækker deres Interesse for det, hvori han skal undervise. Kan han det, er han en dygtig Lærer, om han saa aldrig har lært Pædagogik. Jeg kan sige, at naar jeg har rejst rundt om i Landet og holdt Visitationer og er kommen til en gammel Lærer, som ikke en Gang kender Grundfætningerne for den teoretiske Pædagogik, men hvis Skole er i en bedre Tilstand end Skolerne hos de unge, der møde med gode Karakterer i teoretisk Pædagogik, naar jeg har set, at de unges Døje hænge ved hans Mund, naar han taler, og at det er en Mand, som har vundet Disciplenes Hjertes, saa er jeg bleven klar paa, at det ikke er denne saa meget omtalte Teori, det kommer an paa, det kommer an paa at have Kærlighed til Gerningen og Kærlighed til de unge, og paa, at Læreren forstaar at vække disses Genkærlighed.

Dette var en Digression. Jeg maa maasse for at komme tilbage til mit Udgangspunkt sige, at det, som gjaldt om Kirkeraadets Formand og om mig, at vi have lidt praktisk Dvælse i Skolevæsen og praktisk Kendskab til denne Sag, det samme gælder om samtlige Medlemmer af Kirkeraadet. Ikke blot Biskopperne, men ogsaa de to Professore, som jo ere Lærere ved Universitetet, have rig Lejlighed til at lære at kende, hvorledes Skolerne ere, og hvortil Undervisningen i de lærde Skoler fører, og jeg kan altsaa ikke se, at det paa nogen Maade kan være et uberettiget Stridt af os, at vi have vovet at henvende os til Ministeren med den Skrivelse, vi have afgivet. Det ærede 5te Medlem for Kjøbenhavn kaldte det en Banstraale. Jeg kunde næsten have lyst til at spørge det ærede Medlem, om han nogenstunde har læst en Banbule. Det er naturligvis faldet i min Lod paa Grund af mine Studier at læse flere end een af denne Art, og jeg tror, at, naar det ærede Medlem havde læst en af dem, vilde han ikke kalde et Udstykke, affattet i denne Form, for en Banstraale. Jeg behøver ikke at sige, thi det har den ærede Minister allerede oplyst, at det ikke er os, der have standset Ministerens oprindelig paatænkte Forslag. Jeg har paa ingen